

STUDII ȘI CERCETĂRI DE ISTORIE VECHĂ ȘI ARHEOLOGIE

TOMUL 76 – 2025

1–4

SUMAR

STUDII

EMILIAN TELEAGA, ANGELA SIMALCSIK, New results concerning the barrows of the Monteoru culture at Bârsești, in the Curvature Subcarpathians	5
DRAGOȘ MĂNDESCU, Datări radiocarbon pentru necropola din prima epocă a fierului de la Ferigile (jud. Vâlcea) (II) – incluzând o dată obținută pentru „necropola plană” –	35
POLLY LOCHMANN, Harald Hofmann – ein Heidelberger Archäologe in der Dobrudscha	55
DORIN SÂRBU, GABRIEL VASILE, Un mormânt cu cataramă în formă de liră din Câmpia Munteniei.....	93

NOTE ȘI DISCUȚII

CARSTEN MISCHKA, CONSTANTIN PREOTEASA, RADU BĂJENARU, ANCA-DIANA POPESCU, Gradiometric investigations on the <i>Cetățuia</i> hill in Costișa.....	123
DRAGOȘ HĂLMAGI, Din nou despre oameni și pietre. Câteva mărturii privitoare la colecția arheologică a lui Mihail Kogălniceanu	135
GABRIEL IZDRĂILĂ, DANIELA MARCU-ISTRATE, Biserica ortodoxă „Cuvioasa Paraschiva” din Ampoița (com. Meteș, jud. Alba). Preliminarii arheologice	153
ALEXANDRU MORINTZ, Notă asupra denumirii unui sit arheologic medieval: Buftea – <i>La Cârna (La Cârână)/Mănești</i>	177

CRONICA VIEȚII ȘTIINȚIFICE

CONSTANTIN C. PETOLESCU, FLORIAN MATEI-POPESCU, Cronica epigrafică a României (XLIV, 2024)	185
LIANA OȚA, Sesiunea anuală de comunicări științifice a Institutului de Arheologie „Vasile Pârvan”	257

MIRCEA VICTOR ANGELESCU, 25 de ani de la apariția Ordonanței Guvernului nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național.....	325
IULIANA BARNEA, Amintiri din cabinetul de desen	337

TEZE DE DOCTORAT

BOGDAN-ȘTEFAN DEJAN, Decorul ceramic exterior în arhitectura moldovenească a secolului al XV-lea	367
--	-----

IN MEMORIAM

Dan Elefterescu (<i>Crișan Mușețeanu</i>).....	371
Ștefan Olteanu (<i>Oana Damian</i>)	377
Petru Virgil Diaconescu (<i>Minodora Cârțumaru, Florin Gabriel Petrică</i>).....	381

RECENZII ȘI NOTE BIBLIOGRAFICE

Tetiana Shevchenko, <i>Clay Figurines of Olbia Pontica, Part I. Collection of the National Museum of the History of Ukraine</i> , Schwabe Verlag, Basel, 2025, 262 p. (Florina Panait-Bîrzescu)	385
Adela Băltăc, <i>Sticla antică din colecția Muzeului Național de Istorie a României/Ancient Glass in the National History Museum of Romania</i> , Editura Mega, Cluj-Napoca, 2024, 258 p. (Adriana Panaite).....	387
Monica Mărgineanu Cârstoiu, <i>Sur l'architecture de Callatis et Tomis (III–II siècles av. J.-C. – II–III siècles ap. J.-C.)</i> , Editura ARA – „Arhitectură. Restaurare. Arheologie”, București, 2024, 554 p., pl. 1–72 (ilustrație fotografică), pl. I–CXXXVIII (ilustrație desenată, relevee) (Livia Buzoianu).....	389
Zeno Karl Pinter, Claudia Urduzia, Cătălin Dobrinescu, Beatrice Kelemen, Vitalie Bodolică, Răzvan C. Pop, <i>Centenarul cercetărilor arheologice de la CAPIDAVA III. Necropola medievală I</i> , Muzeul Național Brukenthal, Editura Muzeului Național Brukenthal, Sibiu, 2024, 186 p. (Oana Damian)	391
Sergiu Popovici, Angela Simalcsik, Ion Ciobanu, Serghei Agulnikov, <i>Turanicii în sudul Moldovei. O perspectivă arheologică și antropologică asupra înmormântărilor medievale și premoderne</i> (Seria „Istории și documente necunoscute” – IDN, Monografii – M 8), Editura Pontos, Chișinău, 2023, 130 p. (Erwin Gáll).....	398
Maria Crîngaci Țiplic (ed.), <i>Spațiul sacru în orașul medieval. Perspective arheologice și istorice</i> , Editura Mega, Cluj-Napoca, 2021, 346 p. (Flavia-Andreia Anghelescu).....	401
Mihai Bărbulescu, <i>Istoria arheologiei românești. Civilizația românească nr. 33</i> , coordonator Victor Spinei, Editura Academiei Române, București, 2022, 490 p. (Erwin Gáll).....	411
ABREVIERI	419

ÉTUDES ET RECHERCHES D'HISTOIRE ANCIENNE ET D'ARCHÉOLOGIE

TOME 76 – 2025

1–4

SOMMAIRE

ÉTUDES

EMILIAN TELEAGA, ANGELA SIMALCSIK, New results concerning the barrows of the Monteoru culture at Bârsești, in the Curvature Subcarpathians	5
DRAGOȘ MĂNDESCU, Radiocarbon dating for the Early Iron Age necropolis from Ferigile (Vâlcea county) (II) – including a date obtained for the “flat necropolis” –	35
POLLY LOCHMANN, Harald Hofmann – ein Heidelberger Archäologe in der Dobrudscha	55
DORIN SÂRBU, GABRIEL VASILE, A grave with a lyre-shaped buckle from the Wallachian Plain	93

NOTES ET DISCUSSIONS

CARSTEN MISCHKA, CONSTANTIN PREOTEASA, RADU BĂJENARU, ANCA-DIANA POPESCU, Gradiometric investigations on the <i>Cetățuia</i> hill in Costișa	123
DRAGOȘ HĂLMAGI, On people and stones, once again: some testimonies on Mihail Kogălniceanu's archaeological collection	135
GABRIEL IZDRĂILĂ, DANIELA MARCU-ISTRATE, Orthodox church “Saint Paraschiva” in Ampoița (Meteș, Alba County). Preliminary archaeological considerations	153
ALEXANDRU MORINTZ, Note on the name of a medieval archaeological site: Buftea – <i>La Cârna (La Cârână)/Mănești</i>	177

CHRONIQUE DE LA VIE SCIENTIFIQUE

CONSTANTIN C. PETOLESCU, FLORIAN MATEI-POPESCU, Chronique épigraphique de la Roumanie (XLIV, 2024)	185
LIANA OȚA, Session annuelle de communications scientifiques de l'Institut d'Archéologie « Vasile Pârvan »	257

MIRCEA VICTOR ANGELESCU, 25 years from the Government Ordinance no. 43/2000 on the protection of the archaeological heritage and the declaration of some archaeological sites as areas of national interest	325
IULIANA BARNEA, Souvenirs du Cabinet de dessin de l'Institut d'Archéologie.....	337
<i>THÈSES DE DOCTORAT</i>	
BOGDAN-ȘTEFAN DEJAN, Exterior ceramic decoration in Moldavian architecture in the 15 th century	367
<i>IN MEMORIAM</i>	
Dan Elefterescu (<i>Crișan Mușețeanu</i>).....	371
Ștefan Olteanu (<i>Oana Damian</i>)	377
Petru Virgil Diaconescu (<i>Minodora Cărciumaru, Florin Gabriel Petrică</i>).....	381
<i>COMPTE RENDUS ET NOTES BIBLIOGRAPHIQUES</i>	
Tetiana Shevchenko, <i>Clay Figurines of Olbia Pontica, Part I. Collection of the National Museum of the History of Ukraine</i> , Schwabe Verlag, Basel, 2025, 262 p. (Florina Panait-Bîrzescu)	385
Adela Băltăc, <i>Sticla antică din colecția Muzeului Național de Istorie a României/Ancient Glass in the National History Museum of Romania</i> , Editura Mega, Cluj-Napoca, 2024, 258 p. (Adriana Panaite).....	387
Monica Mărgineanu Cârstoiu, <i>Sur l'architecture de Callatis et Tomis (III–II siècles av. J.-C. – II–III siècles ap. J.-C.)</i> , Editura ARA – „Arhitectură. Restaurare. Arheologie”, București, 2024, 554 p., pl. 1–72 (illustration photographique), pl. I–CXXXVIII (illustration dessinée, relevées) (Livia Buzoianu).....	389
Zeno Karl Pinter, Claudia Urduzia, Cătălin Dobrinescu, Beatrice Kelemen, Vitalie Bodolică, Răzvan C. Pop, <i>Centenarul cercetărilor arheologice de la CAPIDAVA III. Necropola medievală I</i> , Muzeul Național Brukenthal, Editura Muzeului Național Brukenthal, Sibiu, 2024, 186 p. (Oana Damian)	391
Sergiu Popovici, Angela Simalsik, Ion Ciobanu, Serghei Agulnikov, <i>Turanicii în sudul Moldovei. O perspectivă arheologică și antropologică asupra înmormântărilor medievale și premoderne</i> (Seria „Istории și documente necunoscute” – IDN, Monografii – M 8), Editura Pontos, Chișinău, 2023, 130 p. (Erwin Gáll).....	398
Maria Crîngaci Țiplic (ed.), <i>Spațiul sacru în orașul medieval. Perspective arheologice și istorice</i> , Editura Mega, Cluj-Napoca, 2021, 346 p. (Flavia-Andreia Anghelescu)	401
Mihai Bărbulescu, <i>Istoria arheologiei românești. Civilizația românească nr. 33</i> , coordonator Victor Spinei, Editura Academiei Române, București, 2022, 490 p. (Erwin Gáll).....	411
<i>ABRÉVIATIONS</i>	419

NOTĂ ASUPRA DENUMIRII UNUI SIT ARHEOLOGIC MEDIEVAL: BUFTEA – *LA CÂRNA (LA CÂRNĂ)/MĂNEȘTI*

ALEXANDRU MORINTZ*

Rezumat: Prezenta notă aduce în discuție denumirea unui sit arheologic medieval, situat în vecinătatea orașului București. Aristide Ștefănescu, inițiatorul cercetărilor în acest sit, l-a introdus în circuitul științific sub denumirea *Buftea – Mănești*. Era astfel asociat numele actual al localității cu cel purtat în trecut. Tot de la Aristide Ștefănescu mai știm că localnicii, atunci când se refereau la zona cu vechi ziduri ruinate, o numeau *Mănăstirea Cârna* sau *La Cârna (La Cârână)*. La aceste denumiri, care pot oferi noi informații despre habitatul medieval de pe malurile Colentinei, ne vom referi în continuare.

Cuvinte-cheie: Evul Mediu, Buftea, Mănești, Mănăstirea Cârna/La Cârna (La Cârână)

Istoricul cercetărilor de la Buftea – *La Cârna (La Cârână)/Mănești* a făcut obiectul unei actualizări¹. Pentru subiectul abordat acum, consider relevant doar a preciza că aceste cercetări s-au desfășurat în două etape distincte. În prima etapă, anii 1972–1983, Muzeul Municipiului București a întreprins cercetări arheologice sistematice, coordonate de către Aristide Ștefănescu. În a doua etapă, anii 2020–2021, investigațiile au fost reluate în cadrul unui proiect de cercetare arheologică preventivă al Institutului de Arheologie „Vasile Pârvan” (responsabil științific Alexandru Morintz).

În prima lucrare din suita de rapoarte, articole și studii pe care le-a publicat de-a lungul a trei decenii, Aristide Ștefănescu desemna situl ca *Mănești de pe Colentina*². Ulterior, el va opta însă pentru denumirea *Mănești – Buftea*, pe care o va utiliza cu cvasiconsecvență³ și pe care o vor prelua și alți arheologi și istorici⁴.

Schimbarea denumirii din *Mănești – Colentina* în *Mănești – Buftea* poate avea următoarea explicație. La nivelul anului 1975, cercetările lui Aristide Ștefănescu au dus la descoperirea de materiale arheologice preponderent medievale, care puteau fi

* Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”, București; e-mail: alexmorintz@yahoo.com.

¹ Morintz, Coman 2024, p. 212–216.

² Ștefănescu 1975.

³ Ștefănescu 1978; 1979a; 1979b; 1980a; 1980b; 1981; 1983; 1992a; 1992b; 1993.

⁴ Mănucu-Adameșteanu 2005, p. 197–198; Mercan 1989; Panait 2005, p. 140.

atribuite vechiului sat Mănești, documentat prin surse scrise⁵. Totodată, întrucât în Valahia medievală au fost documentate mai multe localități cu numele *Mănești*⁶, pentru evitarea unor confuzii, el a adăugat și hidronimul *Colentina*, râul pe al cărui mal drept se află situl. Ulterior, odată cu extinderea suprafețelor cercetate și documentarea unor complexe mult mai vechi⁷, inclusiv a unui cimitir de incinerare din secolele III–IV⁸, denumirea *Mănești – Colentina* a devenit restrânsă ca accepțiune. Astfel, înlocuirea hidronimului *Colentina* cu toponimul *Buftea* a fost considerată mai potrivită, acesta asigurând în continuare identitatea satului *Mănești* între celelalte localități medievale cu același nume⁹. În plus, noua denumire, *Mănești – Buftea*, asigură și o mai facilă corelație cu alte cercetări arheologice de pe teritoriul actualului oraș Buftea, ca, de exemplu, cele de la *Buciumeni – Buftea*¹⁰, județul Ilfov.

În prezent, pentru cele două localități medievale din vecinătatea Bucureștiului, *Mănești* și *Buftea*, deținem informații istorice concludente¹¹. Existența celei dintâi dintre ele poate fi încadrată între sfârșitul secolului al XV-lea¹² și mijlocul secolului al XVII-lea¹³. Pentru deceniile următoare și secolul al XVIII-lea, în aceeași zonă sunt menționate sate precum *Flămânzeni*¹⁴, *Cocoși*¹⁵ și *Buftea*¹⁶. Acesta din urmă a cunoscut în secolul trecut o puternică ascensiune, devenind în anul 1908 reședință de

⁵ Prima atestare a localității Mănești, Ilfov: „1577 (7085) iunie 15, București. Alexandru Mircea dăruiește m-rii Sf. Troiță din București vama de sare de la Ghitoara și Telega, precum și satul Mănești de pe Colentina” (DRH, VIII, 1996, p. XII, docum. 81). Textul integral al documentului se regăsește în același volum, p. 131–134.

⁶ Filitti 1938; Panait 2005, p. 131–132.

⁷ Ștefănescu 1989a, p. 19, 22–25; 1989b, p. 62.

⁸ Ștefănescu 1992a; 1993.

⁹ A se vedea n. 6.

¹⁰ Ștefănescu 1999.

¹¹ „[...] Moșia Mănești a lui Mihnea cel Rău era în Ilfov, cam pe unde este astăzi Buftea [...]. De la Mihnea, moșia a trecut la fiul său Mircea, pretendent în 1511 și 1521. De la acesta, [trece] la fiul său Alexandru, care [...] o dăruiește mănăstirii Sf. Troiță [ulterior Radu Vodă] din București [ctitoria sa]. Dania este întărită de fiul lui Alexandru, Mihnea Turcitul [...]” (Filitti 1938, p. 2–3).

¹² Plasarea începuturilor localității Mănești la răscrucea secolelor XIV–XV poate fi susținută prin confruntarea argumentelor istorice (a se vedea n. 10) cu cele arheologice. Referitor la acestea din urmă, cele mai vechi monede descoperite în anii 2020–2021 au fost emise de către Mircea cel Bătrân (Morintz, Coman 2024, p. 216 și Anexă, pozițiile 1–11).

¹³ Ștefănescu 1975, p. 389. Încetarea locuirii pe la mijlocul secolului al XVI-lea este confirmată arheologic de cele mai târzii monede descoperite, emise de către Osman al II-lea (Morintz, Coman 2024, p. 216, și Anexă, pozițiile 64–65).

¹⁴ Filitti 1938, p. 5; Ștefănescu 1978, p. 183; Bolocan 1989, p. 109; Panait 1989, p. 85; Panait 2005, p. 141.

¹⁵ Filitti 1938, p. 5; Ștefănescu 1978, p. 183; Bolocan 1989, p. 109; Panait 2005, p. 141.

¹⁶ Filitti 1938, p. 5; Ștefănescu 1978, p. 183; Bolocan 1989, p. 109–110; Panait 1989, p. 77, 84–85; Panait 2005, p. 131, 142.

plasă și comună, apoi oraș, în anul 1968¹⁷. Ca și în cazul denumirii *Mănești*, pentru *Buftea* a fost avansată ipoteza că ar avea la origini un antroponim, *Buhtea*¹⁸.

Dacă denumirile *Mănești – Colentina* și *Mănești – Buftea* reprezintă instrumente de lucru, menite a desemna situl de la Buftea într-o manieră adecvată cercetărilor, localnicii numeau zona cu vechi ziduri ruinate *Mănăstirea Cârna* sau *La Cârna/La Cârna*. Recent, am oferit o explicație foarte succintă pentru această denumire¹⁹; în cele ce urmează, vom detalia demersul prin confruntarea de surse geografice, istorice și arheologice.

În prima descriere a zonei sitului, Aristide Ștefănescu consemna: „Pe malul drept al râului Colentina, în raza orașului Buftea, în cătunul Flămânzeni, se află un vestigiu asupra căruia până de curând mai stăruia numai legenda. În această zonă, albia râului este largă, creând un lac cu stufăriș. Terasa este mai înaltă, dar brăzdată de numeroase văioage, urme ale scurgerilor de apă din baltacurile ce înconjurau un mamelon pe care se mai păstrează numai un fragment din zidurile bisericii pe care localnicii o numesc *Mănăstirea Cârna*”²⁰. Trei decenii mai târziu, într-o descriere actualizată a zonei, afirma că: „Toponimul rămâne enigmatic, fără să putem bănuî asocierile făcute de cei ce o denumesc astfel”²¹. La rândul său, Panait I. Panait preciza: „Până în prezent nu cunoaștem niciun izvor intern scris privitor la un așezământ călugăresc, în jurul Bucureștilor, cu denumirea *Cârna*, existent în sec. XVI–XVII”²². Menționăm și o știre din presa vremii: „Acolo, la Buftea, pe malul drept al Colentinei, în locul cu nume ciudat, de nimeni știut de ce se cheamă astfel, *La Cârna*, pe o terasă înaltă străjuia un colțar de zidărie [...]”²³.

Elucidarea acestei dileme necesită, pentru început, o abordare toponimică. În sensul cel mai larg, dinamica denumirilor de locuri este determinată de acțiunea corelată a mediului geografic și structurilor de organizare umană. Astfel, apariția, dispariția, modificarea și înlocuirea unor denumiri de localități pot fi puse pe seama schimbărilor condițiilor de mediu sau a reorganizărilor administrative, ponderea acestora din urmă accentuându-se în ultimele secole²⁴.

O analiză geografică și istorică a toponimului *Cârna*²⁵ a relevat existența a două cazuri documentate pe teritoriul României. Primul este satul *Cârna* (com.

¹⁷ Bolocan 1989, p. 110.

¹⁸ Bolocan 1989, p. 112–113; Panait 1989, p. 84.

¹⁹ Morintz, Coman 2024, p. 139.

²⁰ Ștefănescu 1975, p. 387.

²¹ Ștefănescu 2005, p. 281.

²² Panait 2005, p. 134.

²³ C. Iordache-Adam, *La Buftea, un glorios sat domnesc*, Săptămânalul *Flacăra*, anul 34, nr. 27 (1968), vineri 5 iulie 1985, p. 21 (rubrica *Știință*).

²⁴ De exemplu, în zona actualului oraș Buftea, schimbări toponimice semnificative se produc în intervalul a doar două secole: în anul 1577 este documentat satul *Mănești* (a se vedea n. 5); în anul 1786 este înlocuit de satele *Flămânzeni*, *Cocoși* și *Buftea* (Bolocan 1989, p. 109).

²⁵ Chiriță, Badea 1990, p. 133–135.

Goicea, județul Dolj), al cărui nume a fost schimbat în Dunăreni în anul 1968²⁶. Cu toate acestea, vechea denumire s-a păstrat în mediul arheologic, datorită unei importante descoperiri din epoca bronzului²⁷. Importantă de reținut este poziția satului, care se integrează într-un șir de localități dispuse pe linia de contact dintre terasele și lunca Dunării²⁸. Al doilea caz aduce în discuție chiar situația de la Buftea: zona cu vechi ruine de pe malul Colentinei este denumită, conform tradiției locale, tot *Cârna*²⁹. În continuare, argumentând cu un act emis în anul 1833³⁰, se conchide că în ambele cazuri *cârna* se referă la o amenajare portuară, de tip debarcader: „Documentul arată clar că la vaduri, în malul apelor curgătoare, ca și al lacurilor, pentru ușurarea accesului până aproape de apă se practica o tăietură oblică față de cursul apei, pe care uneori se amenaja o podișcă de lemn, înclinată către apă, pentru a ușura alăturarea podului plutitor de mal. Această creștătură în mal se cheamă «cârna», cuvânt cu circulație largă (câră – câră, câră, câră, câră, a câră), care înseamnă tăietură piezișă, îndoitură”³¹.

Prezența unei asemenea amenajări la Buftea nu este doar plauzibilă, ci și parțial documentată. Într-o repertoriere a siturilor arheologice din perimetrul orașului Buftea³², Aristide Ștefănescu include și un sit pentru care deține doar informații semnalate: „Efectuându-se lucrări de dragare a lacului Buciumeni, muncitorii au atras atenția asupra unui șir de stâlpi de stejar puternic bătuți în adâncurile apei, într-un loc în care de la un mal la celălalt nu era o distanță prea mare, amenajarea unui pod beneficiind și de clinul ce pătrundea spre mijlocul lacului. Parii și bârnele recuperate de muncitori sunt piese ale unui pod medieval, care s-au conservat mulțumitor în regimul de constantă umiditate, fiind bine-cunoscută calitatea lemnului de stejar”³³. Încercând să localizăm contextul arheologic de mai sus pe

²⁶ La reforma administrativă din anul 1968, denumirea Cârna a fost înlocuită cu Dunăreni, motivul invocat fiind că satul ar fi aparținut unei moșierese, care ar fi prezentat acest semnalment. În realitate, satul a fost proprietate mănăstirească (Chiriță, Badea 1990, p. 133–134).

²⁷ Necropolă de incinerare din epoca bronzului, cultura Gârla Mare (Dumitrescu 1961).

²⁸ Chiriță, Badea 1990, p. 133–134.

²⁹ Chiriță, Badea 1990, p. 134.

³⁰ „1833 mart. 17. – Înalțul Divan, confirmând hotărârea Divanului Judecătoresc în pricina dintre Neagu Iorgangibașa cu fostul mare clucer Nicolae Trăsnea, episcopul spitalului m-rii Colțea, pentru o câră de pe apa Borcii, luată în arendă de jeluitor împreună cu moșia Călărași, hotărâște: fiindcă în vadul unde era acea câră, la venirea oștilor rusești s-a făcut pod stătător pentru trecerea obuzurilor, spitalul se obligase față de jeluitor, care acceptase, să i se facă altă câră de care să se slujească pe unde va putea pe apa Borcii, jeluitorul nu poate să ceară nici vadul unde e podul, nici despăgubiri. În consecință jeluitorul este obligat a restitui spitalului 6125 lei popriți pentru venitul acelei câră, precum și arenda pe toți anii, altfel spitalul este slobod să arendeze moșia cui va crede.” (Înalțul Divan, 1831–1847, Inventar arhivistic, Arhivele Statului, București, 1958, docum. 213, p. 66).

³¹ Badea, Chiriță 1990, p. 134.

³² Ștefănescu 1989a, p. 21–26 și Anexă, p. 29–33.

³³ Ștefănescu 1989a, p. 25, pct. 9 și Anexă, p. 33, poziția 22.

un plan publicat recent³⁴, constatăm că se situa la est de situl medieval, într-o poziție oarecum corespondentă, pe malul opus (estic) al Colentinei.

În concluzie, pe baza informațiilor arheologice, istorice și geografice prezentate, putem evidenția, cu precauția cuvenită, câteva aspecte. În primul rând, toponimul *Mănăstirea Cârna* se compune, de fapt, din două denumiri distincte. Este destul de probabil ca asocierea lor să fi fost făcută într-un moment în care biserica fusese abandonată, dar punctul de trecere peste Colentina era încă funcțional. În aceste condiții, corelarea celor două toponime poate să fi avut conotații de natură practică, de indicare a locului pe unde poate fi trecută Colentina, elementul de reper fiind ruinele lăcașului, vizibile în peisajul zonei³⁵. În al doilea rând, toponimul *Cârna/Cârână* și informațiile arheologice oferite de Aristide Ștefănescu documentează existența unui punct de trecere a râului Colentina în secolele XVIII–XIX³⁶. În încheiere, considerăm că modificarea denumirii sitului prin reunirea celor trei toponime, sub forma Buftea – *La Cârna (La Cârână)/Mănești*, reprezintă o completare lămuritoare și binevenită.

BIBLIOGRAFIE

Bawer 1778	Monsieur de B***[awer], <i>Mémoire historiques et géographiques sur la Valachie</i> , Francfort – Leipsic, 1778.
Bolocan 1989	G. Bolocan, <i>Note toponimice despre orașul Buftea</i> , în <i>Buftea. Pagini de istorie</i> , coord. N. Rovinaru, P.I. Panait, Comitetul de cultură și educație socialistă a orașului Buftea, București, 1989, p. 109–113.
Chiriță, Badea 1990	M. Chiriță, L. Badea, <i>Asupra toponimului Cârna</i> , SCG 30, 1990, p. 133–135.
DRH VIII	<i>Documenta Romaniae Historica, Țara Românească (1576–1580)</i> , seria B, editori Damaschin Mioc, Ioana Constantinescu, București, 1996.
Dumitrescu 1961	V. Dumitrescu, <i>Necropola de incinerare din epoca bronzului de la Cârna</i> , București, 1961.
Filitti 1938	I.C. Filitti, <i>Regeste de documente II. Trei sate Mănești (Ilfov, Prahova și Dâmbovița). O confuzie în istoriografia noastră</i> , București, 1938, p. 1–12.
Mănușu-Adameșteanu 2005	Gh. Mănușu-Adameșteanu, <i>Vase de sticlă descoperite în complexe funerare din secolele XV–XIX</i> , CAB 6, 2005, p. 193–245.
Mercan 1989	N. Mercan, <i>Un document mai puțin cunoscut despre satul Mănești – Buftea</i> , în <i>Buftea. Pagini de istorie</i> , coord. N. Rovinaru, P.I. Panait,

³⁴ Morintz, Coman 2024, fig. 1/a, p. 213.

³⁵ O mănăstire este menționată la sfârșitul secolului al XVIII-lea, indicându-se și poziționarea față de satele Flămânzeni și Buftea: „Fouschar, Bufte, deux petits villages vis-à-vis des quels est situé le couvent Kryka” (Bawer 1778, 151). Probabil că la acel moment lăcașul era dezafectat, denumirea Kryka putând corespunde cu toponimul Cârna.

³⁶ A se vedea n. 33.

- Comitetul de cultură și educație socialistă a orașului Buftea, București, 1989, p. 93–102.
- Morintz, Coman 2024 A. Morintz, M. Coman, *Cimitirele medievale de la Buftea – La Cârna/ Mănești. O interpretare pe baza monedelor depuse în morminte*, MCA S.N. 20, 2024, p. 211–231.
- Panait 1989 P.I. Panait, *Fapte de istorie în documente buftene*, în *Buftea. Pagini de istorie*, coord. N. Rovinaru, P.I. Panait, Comitetul de cultură și educație socialistă a orașului Buftea, București, 1989, p. 77–87.
- Panait 2005 P.I. Panait, *Buftea. Lunga devenire a unei așezări ilfovene*, București. MIM 19, 2005, p. 131–143.
- Ștefănescu 1975 A. Ștefănescu, *Cercetarea satului medieval Mănești de pe Colentina (sec. XIV–XVI)*, MN 2, 1975, p. 387–393.
- Ștefănescu 1978 A. Ștefănescu, *Un lăcaș de piatră ridicat în secolul al XVI-lea în vatra satului Mănești Buftea*, în *Ilfov. File de istorie*, ed. V. Vrabie, Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Ilfov, București, 1978, p. 181–185.
- Ștefănescu 1979a A. Ștefănescu, *Un sat domnesc pe Colentina: Mănești – Buftea*, DNDIA, 1979, p. 39–43.
- Ștefănescu 1979b A. Ștefănescu, *Considerații arheologice privind necropola satului Mănești – Buftea (sec. XIV–XV)*, MCA 13, Oradea, 1979, p. 375–378.
- Ștefănescu 1980a A. Ștefănescu, *Cercetarea arheologică a satului din Țara Românească (secolele XIV–XV)*, SCIIVA 31, 1, 1980, p. 131–141.
- Ștefănescu 1980b A. Ștefănescu, *Cercetările de la Mănești – Buftea*, MCA 14, Tulcea, 1980, p. 626–631.
- Ștefănescu 1981 A. Ștefănescu, *Considerații arheologice privind necropola satului Mănești – Buftea (secolele XIV–XV)*, București. MIM 10, 1980, p. 143–149.
- Ștefănescu 1983 A. Ștefănescu, *Cercetările arheologice de la Mănești – Buftea*, MCA 15, București, 1983, p. 532–536.
- Ștefănescu 1989a A. Ștefănescu, *Puncte de străveche locuire în raza orașului Buftea*, în *Buftea. Pagini de istorie*, coord. N. Rovinaru, P.I. Panait, Comitetul de cultură și educație socialistă a orașului Buftea, București, 1989, p. 19–33.
- Ștefănescu 1989b A. Ștefănescu, *Contribuții arheologice privitoare la începuturile locuirii feudale în Buftea*, în *Buftea. Pagini de istorie*, coord. N. Rovinaru, P.I. Panait, Comitetul de cultură și educație socialistă a orașului Buftea, București, 1989, p. 61–69.
- Ștefănescu 1992a A. Ștefănescu, *Necropola din secolele III–IV descoperită la Mănești – Buftea*, CAB 4, 1992, p. 125–132.
- Ștefănescu 1992b A. Ștefănescu, *Note privind cercetarea arheologică a necropolelor din secolele XIV–XV de la Mănești – Buftea*, CAB 4, 1992, p. 343–351.
- Ștefănescu 1993 A. Ștefănescu, *Contribuții la cercetarea necropolelor III (sec. XIV–XV) și IV (sec. III–IV) de la Mănești – Buftea*, MCA 17, partea a II-a, București, 1993, p. 479–483.
- Ștefănescu 1999 A. Ștefănescu, *Cercetări arheologice la biserica Sfinții Împărați – Buciumeni-Buftea*, București. MIM 13, 1999, p. 45–56.
- Ștefănescu 2005 A. Ștefănescu, *Note privind locuirea din secolele XIV–XV pe raza orașului Buftea*, CAB 6 2005, p. 281–285.

NOTE ON THE NAME OF A MEDIEVAL ARCHAEOLOGICAL SITE:
BUFTEA – LA CÂRNA (LA CÂRNĂ)/MĂNEȘTI

ABSTRACT

This note explores the name of a medieval archaeological site located near Bucharest. Aristide Ștefănescu, who initiated research on this site, introduced it into the academic circuit under the name *Buftea – Mănești*. Thus, its current name was linked with its ancient name. Additionally, Ștefănescu noted that locals referred to the area with the old ruined walls as *Mănăstirea Cârna* or *La Cârna (Cârână)*. We will delve into the origins of this name, which may reveal new insights about medieval habitation along the banks of the Colentina River.

Keywords: Middle Ages, Buftea, Mănești, Mănăstirea Cârna/La Cârna (La Cârână)

ABREVIERI

ActaArchHung	Acta Archaeologica Academiae Scientiarum Hungaricae, Budapesta
ActaMN	Acta Musei Napocensis, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca
ActaMP	Acta Musei Porolissensis, Zalău
AÉ	L'Année épigraphique, Paris, 1888–
AEM	Archaeologisch-epigraphische Mitteilungen aus Österreich-Ungarn, Viena
AIIN	Anuarul Institutului de Istorie Națională, Cluj
AJPhA	American Journal of Physical Anthropology
Angvstia	Angvstia. Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni, Sfântu Gheorghe
Apulum	Apulum. Acta Musei Apulensis, Alba Iulia
ArchaeologijaSofia	Archaeologia. Arheologiceski Institut i Muzei pri Balgarskata Akademija na Naukite, Sofia
ArchÉrt	Archaeologiai Értesítő, Budapesta
ArhMold	Arheologia Moldovei, Iași – București
BAER	Bibliotheca Anthropologica et Ethnologica Romaniae, București
Banatica	Banatica. Muzeul Banatului Montan, Reșița
BAR	British Archaeological Reports, Oxford
BARIntSer	British Archaeological Reports. International Series, Oxford
BCMI	Buletinul Comisiunii Monumentelor Istorice, București
BÉ	Bulletin épigraphique, Paris, 1888–
BMJT	Buletinul Muzeului Județean Teleorman, Alexandria
BMTA Giurgiu	Buletinul Muzeului „Teoharie Antonescu”, Giurgiu
București.MIM	București. Materiale de Istorie și Muzeografie, București
CA	Cercetări Arheologice, București
CAB	Cercetări Arheologice în București, București
Carpica	Carpica. Complexul Muzeal „Iulian Antonescu”, Bacău
CCA	Cronica Cercetărilor Arheologice din România
CCDJ	Cultură și civilizație la Dunărea de Jos, Călărași
CepR	Constantin C. Petolescu, <i>Cronica epigrafică a României</i> , SCIVA, București
Chiron	Chiron. Mitteilungen der Kommission für Alte Geschichte und Epigraphik des Deutschen Archäologischen Instituts, München
CIG	<i>Corpus inscriptionum Graecarum</i> , Berlin, 1828–1877
CIGD	L. Ruscu, <i>Corpus inscriptionum Graecarum Dacicarum</i> , Debrecen, 2003
CIL	<i>Corpus inscriptionum Latinarum</i> , I–XVII, Berlin, 1862–
CLE	F. Bücheler, <i>Carmina Latina epigraphica</i> , Lipsiae, 1897
Dacia	Dacia. Recherches et Découvertes Archéologiques en Roumanie, București; Dacia N.S. (nouvelle série), Revue d'Archéologie et d'Histoire Ancienne, Académie Roumaine, Institut d'archéologie « V. Pârvan », București
Danubius	Danubius, Revista Muzeului de Istorie Galați
DE	<i>Dizionario epigrafico di antichità romane</i>
DIR	<i>Documente privind istoria României</i> , București

SCIVA, tomul 76, nr. 1–4, București, 2025, p. 419–421

DNDIA	Documente noi descoperite și informații arheologice, Academia de Științe Sociale și Politice, Material documentar în sprijinul cadrelor didactice și catedrelor de științe sociale, București
DRH	<i>Documenta Romaniae Historica</i> , București
Electrum	Electrum. Journal of Ancient History, Cracovia
EphemNap	Ephemeris Napocensis, Cluj-Napoca
Germania	Germania. Anzeiger der Römisch-Germanischen Kommission des Deutschen Archäologischen Instituts, Frankfurt am Main
IDR	<i>Inscriptiones Daciae Romanae – Inscriptiile Daciei romane</i> , colecție coordonată de Dionisie M. Pippidi și Ioan Iosif Russu, București, I. <i>Introduce istorică și epigrafică – Diplomele militare – Tăblițele cerate</i> (Ioan Iosif Russu), 1975; II. <i>Oltenia și Muntenia</i> (Grigore Florescu și Constantin C. Petolescu), 1977; III/1. <i>Dacia Superior. Zona de sudvest</i> (Ioan Iosif Russu, în colaborare cu Nicolae Gudea, Volker Wollmann și Milena Dušanić), 1977; III/2. <i>Ulpia Traiana Dacica (Sarmizegetusa)</i> (Ioan Iosif Russu, în colaborare cu Ioan Piso și Volker Wollmann), 1980; III/3. <i>Dacia Superior. Zona centrală (teritoriul dintre Ulpia Traiana, Micia, Apulum, Alburnus Maior; Valea Crișului)</i> (Ioan Iosif Russu, în colaborare cu Octavian Floca și Volker Wollmann), 1984; III/4. <i>Zona rășăriterană</i> (Ioan Iosif Russu), 1988; III/5 <i>Inscriptions d'Apulum</i> (deux fascicules, Ioan Piso), Paris, 2001 (Mémoires de l'Académie des Inscriptions et Belles Lettres, XXIV); III/6. <i>Apulum – Instrumentum domesticum</i> , București, 1999 (Cloșca L. Băluță)
IDRE	Constantin C. Petolescu, <i>Inscriptions de la Dacie romaine. Inscriptiones Daciae Romanae. Inscriptions externes concernant l'histoire de la Dacie (Ier-IIIe siècles)</i> , I–II, Bucarest, 1996–2000
IG	<i>Inscriptiones Graecae</i> , Brandenburgische Akademie der Wissenschaften, Berlin
IGB	G. Mihailov, <i>Inscriptiones Graecae in Bulgaria repertae</i> , I–V, Sofia, 1956–1997
IGLR	E. Popescu, <i>Inscriptiile grecești și latine din secolele IV–XIII descoperite în România</i> , București, 1976
IGLS	<i>Inscriptions grecques et latines de la Syrie</i> , Paris – Beirut, 1923–2012
IGRR	<i>Inscriptiones Graecae ad Res Romanas pertinentes</i> , publiées par R. Cagnat, J. Toutain, G. Lafaye, Paris, 1906–1927
ILB	<i>Inscriptiones Latinae in Bulgaria Repertae</i>
ILD	Constantin C. Petolescu, <i>Inscriptii latine din Dacia</i> , I–II, București, 2005–2016
Il Mar Nero	Il Mar Nero. Annali di archeologia i storia, Roma
ILNovae	<i>Inscriptions latines de Novae</i> , Bordeaux
ILS	H. Dessau, <i>Inscriptiones Latinae selectae</i> , Berlin, 1892–1916.
IMS I	M. Mirković, S. Dušanić, <i>Inscriptions de la Mésie Supérieure. I. Singidunum et le nord-ouest de la province</i> , Belgrade, 1976
IRT	<i>Inscriptions of Roman Tripolitania</i>
ISM	<i>Inscriptiones Scythiae Minoris Graecae et Latinae – Inscriptiile din Sythia Minor</i> , București, I. <i>Histria și împrejurimile</i> (Dionisie M. Pippidi), 1983; II. <i>Tomis et territorium – Tomis și teritoriul său</i> (Iorgu Stoian), 1987; III. <i>Callatis et territorium – Callatis et son territoire</i> (Alexandru Avram), 1999; IV. <i>Tropaeum – Durostorum – Axiopolis</i> (Emilian Popescu),

	2015 ; V. <i>Capidava – Troesmis – Noviodunum</i> (Emilia Doruțiu-Boilă), 1980; VI.2. <i>Supplementa 2. Tomis et territorium Tomis et son territoire</i> (Alexandru Avram, Maria Bărbulescu, Livia Buzoianu), 2018
JAHA	Journal of Ancient History and Archaeology, Cluj-Napoca
JAS	Journal of Archaeological Science, Amsterdam
Marisia	Marisia, Muzeul Județean Mureș, Târgu Mureș
MCA (S.N.)	Materiale și Cercetări Arheologice (serie nouă), București
MemAntiq	Memoria Antiquitatis, Piatra Neamț
MN	Muzeul Național, București
Mousaios	Mousaios. Muzeul Județean Buzău, Buzău
PBF	Prähistorische Bronzefunde, München – Stuttgart
Peuce	Peuce. Studii și cercetări de istorie și arheologie, Institutul de Cercetări EcoMuzeale „Gavrilă Simion”, Tulcea
PIR	<i>Prosopographia Imperii Romani Saec I. II. III</i> , Berlin, 1933–2015
PME	H. Devijver, <i>Prosopographia militiarum equestrium quae fuerunt ab Augusto ad Gallienum</i> , Leuven, I (A–I, 1976), II (I–V, 1977), III (1980; indici)
Pontica	Pontica. Studii și materiale de istorie, arheologie și muzeografie, Muzeul de Istorie Națională și Arheologie, Constanța
PZ	Prähistorische Zeitschrift, Institut für Prähistorische Archäologie, Berlin
Radiocarbon	Radiocarbon. An International Journal of Cosmogenic Isotope Research, Cambridge University Press / Journal at the University of Arizona
RGZM	Barbara Pferdehirt, <i>Römische Militärdiplome und Entlassungsurkunden in der Sammlung des Römisch-Germanischen Zentralmuseums</i> , I–II, Mainz, 2004
RIU	<i>Die römischen Inschriften Ungarns</i> , Budapesta
RMD	Margaret M. Roxan, <i>Roman Military Diplomas</i> , London: I. <i>Roman Military Diplomas 1954–1977</i> , 1978; II. <i>Roman Military Diplomas 1978–1984</i> , 1985; III. <i>Roman Military Diplomas 1985–1993</i> , 1994; Margaret M. Roxan, P. Holder, <i>Roman Military Diplomas</i> IV, 2003; P. Holder, <i>Roman Military Diplomas</i> V, 2006
SAA	Studia Antiqua et Archaeologica, Iași
SCA	Studii și Cercetări de Antropologie, București
SCG	Studii și Cercetări de Geografie, București
SCIA–AP	Studii și Cercetări de Istoria Artei, seria Artă Plastică, București
SCIV(A)	Studii și Cercetări de Istorie Veche (și Arheologie), București
SEAT	Studien zur Eisenzeitlichen Archäologie Thrakiens, Rahden/Westf.
SEG	<i>Supplementum epigraphicum Graecum</i> , Leiden, 1923–
SHA	<i>Scriptores Historiae Augustae</i> , Teubner, Leipzig, 1965
SISArch	Śląskie Sprawozdania Archeologiczne, Wrocław
SMMIM	Studii și Materiale de Muzeografie și Istorie Militară, București
Starinar	Starinar. Naučni časopis Arheološkog instituta u Beogradu, Beograd
StCom Pitești	Studii și Comunicări Pitești, Muzeul Județean Argeș, Pitești
Syria	Syria. Archéologie, art et histoire, Beirut
TD	Thraco-Dacica, București
Terra Sebus	Terra Sebus. Acta Musei Sabesiensis, Muzeul Municipal „Ioan Raica”, Sebeș
Tyche	Tyche. Beiträge zur Alten Geschichte, Papyrologie und Epigraphik, Viena
ZPE	Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik, Bonn